

VONKC

Sprekers kick-off HAVO en VWO 13 januari 2021 - Via Zoom

Rondom Kunst en leven

dr. Sandra Kisters is hoofd van de sector Collectie en Onderzoek van Museum Boijmans Van Beuningen. Ze promoveerde in 2010 op een onderzoek naar de biografische beeldvorming van moderne kunstenaars. In 2017 verscheen de herwerkte handelseditie *The Lure of the Biographical. On the (Self-) Representation of Modern Artists* waarvoor zij in 2018 de AICA oorkonde won en in 2020 de Karel van Manderprijs. Andere publicaties zijn *Esner, Kisters & Lehmann (red.), Hiding Making - Showing Creation. The Studio from Turner to Tacita Dean (2013)* en *Esner & Kisters (red.) The Mediatization of the Artist (2018)*. Voor het museum maakte zij onder meer het Depotboek en een bestandscatalogus over het surrealisme.

De invloed van Caravaggio op het noorden en met name op de Utrechtse Caravaggisten

Robert-Jan Muller publiceert over moderne en hedendaagse kunst en kunstpublicaties, met name in *Museumtijdschrift*. Hij maakte gefilmde korte documentaires over internationale beeldende kunstenaars en zet zich in voor AICA Nederland en AICA Internationaal. Daarnaast begeleidt hij kunstreizen naar de mooiste plekken in Europa.

Rond 1600 werd in Italië de schilder Caravaggio (bijnaam van Michelangelo da Merisi, 1571-1610) de grote ster aan de artistieke hemel. Met zijn religieuze voorstellingen, geschilderd in opdracht van zowel de adel als voor kerken in Rome, Napels en op Sicilië en Malta, bracht hij een sensatie teweeg. Caravaggio's heiligen leken zo van de straat geplukt, met vieze voeten en rimpelige hoofden; als model voor de de maagd Maria leek hij de vrouw van de visboer om de hoek gebruikt te hebben. Daarmee wist hij een tot dan toe niet vertoonde dagelijkse herkenbaarheid aan bijbelse taferelen te geven. Samen met zijn handelsmerk van een dramatisch en theatraal werkend licht en donker contrast (*clair-obscur*) werd Caravaggio aan het begin van de zeventiende eeuw beroemd onder schilders in heel Europa.

De schilder en biograaf Karel van Mander schrijft in 1604 in zijn *Schilder-boeck*: 'Daer is oock eenen Michael Agnolo van Caravaggio, die te Room wonderlijcke dinghen doet'. Zo werd Caravaggio ook in de Nederlanden bekend en kreeg hij navolgers. Die werden Caravaggisten genoemd en in de Nederlanden waren die vooral in het katholieke Utrecht te vinden. Schilders als Gerard van Honthorst (1592-1656), Dirck van Baburen (1595-1624) en Hendrick Terbrugghen (1588-1629) gingen zover dat zij naar Rome

reisden. Daar zagen zij diens schilderijen, in opdracht gemaakt voor kerken als de San Luigi dei Francesi en de Santa Maria del Popolo.

Teruggekeerd in Nederland vervaardigden zij hun schilderijen in de trant van Caravaggio: met de clair-obscur werking, Italiaans aandoende kleding en alledaagse gezichten in de rol van bijbelse personages. Wel met een eigen twist: waar Caravaggio een gedempt palet hanteerde, schitteren de voorstellingen van de Caravaggisten door hun uitbundig kleurgebruik.

CvTE en Cito

De nieuwe voorzitter van de CvTE Vaststellingscommissie TeHaTex, Arjen van Prooijen, zal zich voorstellen en kort iets vertellen over de aangepaste begrippenlijst die vanaf 2023-24 actueel wordt en over het nieuwe thema "Kunst en leven". Cito zal nog dieper op ingaan op het nieuwe thema en uitleggen hoe het thema bij havo en vwo op elkaar aansluiten.

Uit de praktijk – 1

Collin de Bruin (tevens dagvoorzitter)

Al een groot aantal jaren heb ik een havo 5 examengroep. Ik werk op het Goois Lyceum in Bussum. Hoewel mijn leerlingen altijd boven het landelijk gemiddelde scoren, ben ik niet blij met hoe ik ze de leerstof aanreik. In de traditie van de school reikte ik ze de leerstof redelijk chronologisch aan. Ik begon in 4 havo met de beeldaspecten en daarna met kunst vanaf het neo-classicisme tot en met het interbellum. In 5 havo met Middeleeuwen tot en met Rococo. En aan het einde hedendaagse kunst. In mijn gevoel sloot dit nooit lekker aan bij het examen en de laatste jaren zelfs helemaal niet. Daarom ben ik in 4 havo dit jaar begonnen met het aanreiken van de kunstgeschiedenis en beschouwing op een thematische manier. Ik wil leerlingen trainen in het vergelijken van beelden om op deze manier hun beeldtaal en kennis te vergroten. In deze presentatie laat ik zien wat ik tot nu toe doe en nodig ik jullie uit om samen hierover verder na te denken om deze manier verder vorm te geven en te delen. Niemand is een eiland.

Uit de praktijk - 2

Aangenaam mijn naam is **Sandor Klijn** en werk als tekendocent op het Joke Smit College in Amsterdam, een school voor volwassenen (vavo). Ik geef les aan een diverse groep leerlingen die op- of afstromen of een onderbroken schoolloopbaan nieuw leven inblazen. Dit voor zowel het Havo als het Vwo. Het tekenlokaal waarin ik dit doe is tevens de plek waar ik ooit zelf lessen volgde toen ik op latere leeftijd mijn diploma haalde. Na de nodige omzwervingen in Kunst en Leven is de cirkel rond en mag ik doen voor mijn leerlingen wat ooit voor mij belangrijk is geweest met heel veel plezier.

Tijdens de kick-off wil ik een voorstel neerleggen aan het veld en peilen naar animo om één of meerdere studiegroepen op te zetten waarbij docenten zich gezamenlijk buigen over de nieuwe stof en het thema 'Kunst en leven'. Onder ons docenten is veel en verschillende expertise aanwezig. Ik zie voor me dat we elkaar vooruit kunnen helpen bij het doorgronden van de nieuwe syllabus door in kleine groepen te werken aan mogelijke invullingen, benaderingen, opdrachten en les-ideeën. Ik heb er alvast zin in en hoop jullie ook. Tot zooms.